

Historiske foto kan brukast til så mangt, gatekunst, til dømes. I samband med byjubileet i Fagernes sommaren 2019 spraya gatekunstnaren Martin Watson spelemannen Jørgen Sagahaugen på veggen på Handelsbygningen.

Innholdsliste

1. Innleiing
2. Rammer og styringsverktøy
3. Økonomi og administrasjon
4. Museumsfagleg arbeid og utvikling
5. Tiltaksplan 2020

Innleiing

Valdresmusea forvaltar 107 historiske bygningar, 26 teknisk-industrielle anlegg, 666 papirarkiv, 28 000 gjenstandar, 15 000 arkivopptak med song og musikk, 100 000 historiske foto, 300 000 dokumentasjonsfoto og 100 000 draktregistreringar. Valdresmusea er inga historisk samling, men ei moderne bedrift med 27 tilsette og ei årleg omsetting på i underkant av 20 millionar kroner. Dette forpliktar museet til ansvarleg drift og til å legge planar og strategiar for museumsfagleg arbeid og utvikling.

Ein tiltaksplan speglar det økonomiske handlingsrommet gitt av styresmaktene og dei inntektene som museet skapar sjølv. Det statlege tilskottet utgjer brorparten av det offentlege tilskottet og vart i 2019 utvida med 400 000 kroner for å styrke arbeidet med draktforskning. Tilskottet frå staten har vore føreseieleg sidan 70-talet. Då har det vore meir spenning knytt til det kommunale bidraget. I 2015 vart det semje med Valdres-kommunane om ein opptrappingsplan for tilskottet, som den gongen var svært lågt samanlikna med dei andre musea i Oppland. Det er det framleis og ein har derfor hatt forventningar til at det kommunale bidraget også for perioden 2020—2023 skulle peike opp og fram. Prosessen rundt *reforhandling* av avtale har ikkje vore som forventa. Partane har *ikkje* sitte saman i reelle drøftingar og per tid er det uklart kva som blir omfanget av ein avtale med kommunane.

Vi kan truleg ikkje rekne med ei utvikling for det kommunale tilskottet, slik som dei siste fire åra. Styret må derfor prioritere hardare innfor dei rammene ein har til rådvelde. Styret har tidlegare gitt melding om å prioritere bygningsvernet. Svikt i utviklinga av det kommunale tilskottet, til trass, administrasjonen står denne prioriteringa og foreslår å auke rammene til kjøp av handverkstenester til 250 000 kroner. Ei slik prioritering fører til trongare tider på andre område, mellom anna formidlingsarbeidet. Vidare fører det til auka prisar på inngangsbilletter, skuleopplegg, arenaleige og leige av Slidrehuset og festsalen.

Med støtte frå Innlandet fylkeskommune held ein fram kurs i eldre handverksteknikkar. Eit tilskott frå Riksantikvaren på 450 000 kroner skal sikre ei rekke restaureringstiltak på Bagnsbergatn.

Valdresmusea mottok i 2019 eit investeringstilskott på 2,2 millionar kroner frå staten til arbeidet med dei nye basisutstillingane. Dette er eit tiltaket som i stor grad vil påverke arbeidet ved museet i 2020. Ein fekk ikkje på plass ein ny arkiv- og samlingsplan i 2019. Dette vil òg vere ei prioritert oppgåve for 2020. Bunad- og folkedraktrådet er staten sitt fagråd for Norsk institutt for bunad og folkedrakt. Det er Rådet som vedtek dei faglege måla for instituttet.

Fagernes 20. januar 2020

Ole Aastad Bråten
Direktør

Rammer og styringsverktøy

Vedtekter, avtaler og lover er viktige styringsverktøy for Valdresmusea. Det same er etablerte praksisar mellom styresmaktene og musea. Med etableringa av den statlege tilskottsordninga i 1975 tok staten på seg eit forpliktande ansvar for sektoren. Med ordninga følgde prinsippet om *armlengds avstand*. Bak prinsippet låg ynsket om å sikre institusjonane sin autonomi, og at offentlege tilskottgjevarar ikkje skulle styre fagleg produksjon og verdival. Dette prinsippet har vore mykje diskutert dei siste ti åra. Prinsippet har liten forankring hjå lokale styresmakter, men er stadfesta gjennom tildelingsbrev fra staten.

Lowverk og aksjoneravtale

Valdresmusea skal overhalde norske lover og internasjonale konvensjonar som staten har slutta seg til, til dømes UNESCO sin konvensjon om immateriell kulturarv. Valdresmusea skal òg følgje det internasjonale museumsforbundet (ICOM) sitt etiske reglement. Den norske versjonen av reglementet er under revisjon. Målet er å samkøyre dette reglementet med styringsdokument og utviklingstrekk elles for sektoren. Valdresmusea er med i dette revisjonsarbeidet.

Kulturdepartementet varsla i 2018 oppstart for arbeidet med ei museumslov. Det er fyrste gongen ein får ei slik lov i Noreg. Det er venta at prinsippet om armlengds avstand, dei internasjonale pliktene og finansieringsplikta for styresmaktene vil vere sentrale moment i lova. Valdresmusea skal elles rette seg etter vedtektene og aksjonæravtalen. Aksjonæravtalen omhandlar eigarskapen til samlingane og råderetten over tilskotta. Vedtektene omhandlar formålet, aksjekapitalen, styret og generalforsamlinga.

Tildelingsbrev

Tildelingsbrevet frå Kulturdepartementet blir sendt musea i desember kvart år etter at statsbudsjettet er vedteke i Stortinget. Tildelingsbrevet omtalar økonomiske rammer og rapporteringskrav. Tilskottet frå staten er i 2020 11,3 millionar kroner. Av dette er 4,4 millionar kroner øyremerka til dei nasjonale bunad- og folkedraktoppgåvene.

Riksantikvaren stansa i 2018 fredinga av Bagnsbergatn. Dermed fall også museets engasjement for drift av anlegget. Valdresmusea mottok same året eit tilskott på 450 000 frå fylkeskommunen til vedlikehald av garden. Dette tiltaket blir avslutta i 2020.

Avtaler om deltaking og samarbeid

Valdresmusea har forpliktande avtale med Kulturdepartementet om drift av Norsk institutt for bunad og folkedrakt, og Valdres Natur- og Kulturpark om regionalt utviklingsarbeid. Fram til 2015 har museet hatt avtale med Oppland fylkeskommune og Stiftelsen Gardbergfeltet om drift og utvikling av Garbergfeltet i Vestre Slidre kommune. Avtalen med fylkeskommunen og kommunen vart fornya i 2018.

Valdresmusea har avtale med Randsfjordmuseet om samarbeid på ei rekke område. Samarbeidet har i seg sjølv stor verdi, men er også eit svar på spørsmålet om ytterlegare konsolidering. Valdresmusea har godt samarbeid med dei andre musea i Innlandet òg. Valdresmusea deltek i fire nasjonale nettverk og driv eitt av dei, Drakt- og tekstilnettverket. Dei andre nettverka er Musikknettverket, Fotonettverket og Kulturlandskapsnettverket.

Stortingsmeldingar

Stortingsmeldingane er rapportar til Stortinget om arbeid som er gjort, eller dei er drøfting av framtidig politikk. Det er særleg to stortingsmeldingar med relevans for Valdresmusea: Stortingsmelding nr. 49 (2008–2009) *Framtidas museum* og Stortingsmelding nr 35 (2013) *Framtid med fotfeste*.

Den fyrste følgjer opp museumsreforma frå 2000 og legg vekt på behovet for kvalitet i forkinga og utvikling av nasjonale museumsnettverk. Den andre tek for seg dei nasjonale måla for bygningsvernet. Her heiter det at alle freda bygg skal koma på eit akseptabelt vedlikehaldsnivå innan 2020. Staten har ikkje nådd dette målet.

I 2017 meldte Stortinget oppstart for arbeidet med ei ny kulturmelding. Stortingsmelding nr. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft — Kulturpolitikk for framtida* råkar også musea og foreslår prinsipp for oppgåve- og ansvarsfordeling mellom forvaltningsnivåa. Kulturmeldinga er ei oppfølging av Stortingsmelding nr. 6 (2018–2019) *Oppgaver til nye regioner*, som mellom anna varslar at fylkeskommunane skal få utvida ansvar på kulturområdet. Kven av musea som skal vere staten sitt ansvarsområde, og kven som hamnar i portefølja til fylkeskommunen, synest likevel uklart.

I 2019 meldte Stortinget oppstart for ei ny museumsmelding. Arbeidet følgjer opp kulturmeldinga og vil vonleg gjere greie for fylkeskommunen si rolle i forvaltinga av det statlege tilskottet, kven av musea som skal rå over dei nasjonale museumsoppgåvene, og framtidig museumsstruktur. Valdresmusea har bidrege til meldinga gjennom spørjeundersøking, dialogmøte og skriftlege innspel. For Valdresmusea vil det vere viktig å hegne om dei nasjonale oppgåvene. Det er desse som i stor grad plasserer museet i det nasjonale museumslandskapet og som sikrar auka rammetilskott og investeringstilskott.

Økonomi og administrasjon

MÅL: Valdresmusea skal drive god personalpolitikk og trygg økonomiforvaltning, og sikre tilgangen til statlege og private økonomiske ressursar.

Dei økonomiske rammene har sidan etableringa av tilskottordninga for halvoffentlege museum i 1975 vore føreseielege og utan store svingingar. Det rår tverrpolitisk semje om at sektoren vil vere avhengig av statleg og fylkeskommunalt tilskott i framtida, men kravet til auka eigeninntening og samarbeid med privat sektor har vore merkbar dei siste åra. Det er eit viktig mål for Valdresmusea å sikre auka statleg og privat støtte gjennom gode prosjekt og samarbeid.

Tiltak finansiert gjennom prosjekttilskott i 2020:

- Kurs i eldre handverksteknikkar
- Dokumentasjon av bygningsarven på Stølsvidda
- Forskingsprosjektet «Folkemuseene i mangfoldige samfunn»
- Mangfaldsprosjektet «Ung i debatten»
- Restaureringstiltak på Bagnsbergatn Nasjonale Krigsminne
- Rehabilitering av utstillingslokala på Valdres Folkemuseum
- Vindskjerming i amfiet på Valdres Folkemuseum
- Utvikling av digital papirduke i samarbeid med Tidvis (NBF)
- Utvikling av nomenklatur for drakt og tekstil (NBF)

Valdresmusea er positiv til dei statlege innretningane som stimulerer til samarbeid med privat sektor, men minner om handlingsregelen for norsk kulturliv; sponsorpengar kan ikkje vere ein dominerande del av finansieringa, men ein stimulans som gjev musea handlerom til arbeid med prosjekt og utvikling. Det er eit mål for Valdresmusea å auke prosjekttilskotta.

Fordelinga av dei offentlege tilskotta har sidan 70-talet følgt denne nøkkelen: staten 60 %, kommunane og fylka 40 %. Av det samla offentlege tilskottet til Valdresmusea på 14,4 millionar kroner¹ utgjer det kommunale tilskottet 6,8 %, medan det fylkeskommunale tilskottet utgjer 16,8 %. Det statlege tilskottet er på 76 %, men her ligg også det øyremerkte tilskottet til drift av Norsk institutt for bunad og folke- og folkedrakt. Etterslepet for det kommunale tilskottet vart forsøkt retta opp med fornyta avtale og opptrappingsplan for perioden 2016–2019. I dag er tilskottet på i overkant av 900 000 kroner. Det har vore utfordrande å få kommunane til å følgje opp avtalen om reforhandling av ny driftsavtale. I 2019 har kommunane køyrt ein prosess utan at museet har vore involvert. Det er per tid uklart kva det kommunale tilskottet vil utgjere i 2020.

Styret vedtok i 2017 å utarbeide ein ny strategiplan for Valdresmusea. Arbeidet skal erstatte ein plan frå 2015 og vil i tillegg til satsingane folkemusikk, folkedans og folkemusikkinstrument, bunad og folke- og folkedrakt, og bygningsvern, gje prioritet til stølskultur. Immateriell kulturarv, mangfald og samfunnsrolle er andre satsingar som den nye plana òg må fange opp.

¹ 2019

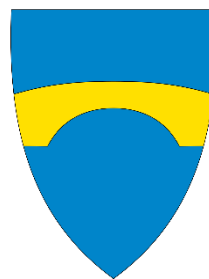
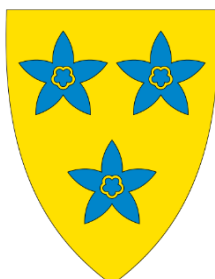
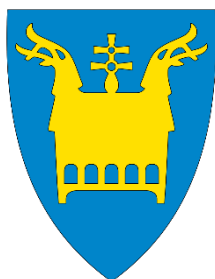
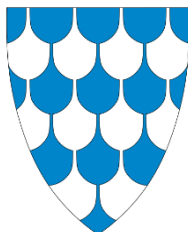
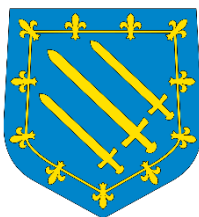
Sentrale oppgåver for administrasjonen i 2020:

- Reforhandle driftsavtale med kommunane
- Utarbeide investeringsplan for Valdres Folkemuseum
- Forny forsikringsavtale med forsikringsselskap
- Utarbeide strategiplan for Valdresmusea
- Følgje opp utstillingsprosjektet ved Valdres Folkemuseum
- Følgje opp vedlikehaldsplan for Velkomstbygget (takproblematikk)

Valdresmusea driv økonomiforvalting i samsvar med dei reglane og retningslinene staten har satt for mottakarar av statstilskott. Valdresmusea har budsjett som syner plan for disponering av inntekter og utgifter. Arbeidet med budsjett og økonomikontroll er forankra i leiargruppa med jamleg rapportering til styret, samt gjennomgang og kontroll av prosjekt, resultat og prognosar.

Kulturdepartementet

Museumsfagleg arbeid og utvikling

Den museumsfaglege innsatsen omfattar forskning, formidling, forvaltning og fornying. Folkemusikk og folkedans, bunad og folkedrakt og bygningsvern er dei tre kulturhistoriske satsingsområda vedtok for førre fireårsperiode (2016–2019). I tillegg er *mangfald*, *samfunnsrolle* og *immateriell kulturarv* viktige perspektiv som grip inn i arbeidet med satsingsområda. Dette er også innsatsar Kulturdepartementet ber musea rapportere særleg på. Ny strategi er ikkje klar enno, men museet held fram arbeidet med dei tre satsingsområda. I tillegg har styret gitt signal om å prioritere arbeidet med stølskultur.

Mangfald og samfunnsrolle

Satsingsområda representerer tradisjonelle kulturhistoriske emne, og som i liten grad er fanga opp av andre museum. Samlingane og kompetansen ved Valdresmusea står i ei særstilling, særleg gjeld dette for folkemusikk, folkemusikkinstrument, bunad og folkedrakt. Det er i arbeidet med satsingsområda at museet tek eit særleg nasjonalt og internasjonalt samfunnsansvar.

Eit samfunnsansvar romar ikkje bevaring av samlingar og formidling av kjente praksisar åleine. I staden kviler ei forventning om kritisk drøfting av dei posisjonane, praksisane og førestillingane som museet og samfunnet styrer etter. Her har Valdresmusea bana veg og bidrege til utvikling av sektoren. Dei siste åra har tema som mangfald, utanforskap og emne råka av konflikt og usemje prega arbeidet. Utstillinga *Fargerike fellesskap* utfordra førestillingar om nasjonen som eit homogent, kulturelt fellesskap.

Sjølvberging og naturforvaltning er stikkord for studie av eldre kultur. Dei siste åra har berekraft og miljø segla opp som diskusjonstema i museumsfaglege samkome og stadig fleire spør seg korleis musea kan bidra med kunnskap og innsikt i desse spørsmåla. Forvaltinga av naturressursane er ei anna side av den same tematikken. I spørsmålet om forvaltinga av fjellet møter ein gjerne kjente interesse motsettingar. Dette er motsettingar som museet bør engasjere seg i og gjere til del av sitt arbeid.

Immateriell kulturarv

I 2007 ratifiserte Stortinget UNESCO-konvensjonen om immateriell kulturarv. Denne legg føringar for arbeidet med kulturarven, og gjennom tildelingsbrevet frå staten har Valdresmusea plikt til å gjennomføre innsatsar på dette området. I Noreg er det Kulturrådet som koordinerer den nasjonale innsatsen.

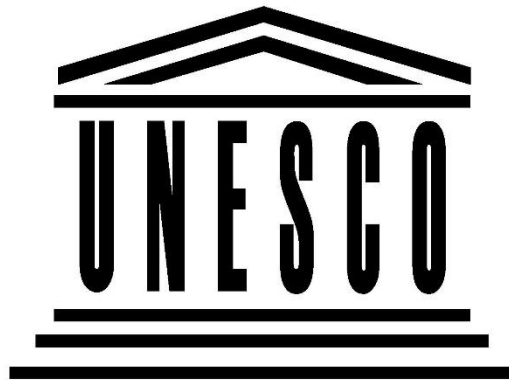
Valdresmusea arbeider kvar dag for å realisere måla i konvensjonen. Saman med organisasjonar og enkeltutøvarar bidreg museet til å sikre livsvilkåra for små kulturelle ytringsformer i Valdres og i Noreg. Særleg gjeld dette arbeidet med folkemusikk, folkedans, folkemusikkinstrument, bunad og folkedrakt.

Sentrale oppgåver i arbeidet med mangfald, samfunnsrolle og immateriell kulturarv i 2020 er:

- Delta i forskingsprosjektet «Folkemuseene i mangfoldige samfunn»
- Delta i mangfaldsprosjektet «Ung i debatten»
- Halde fram kurs i eldre handverksteknikkar
- Halde fram samarbeidet med Fylkesmannen om dokumentasjon av bygningsarv på Stølsvidda
- Halde fram arbeidet med formidling av mat- og stølstradisjonar på Tvingestølen
- Halde fram arbeidet med rekruttering og formidling av folkemusikk og folkedans

- Halde fram arbeidet med produksjon av langeleikar og hardingfeler
- Halde fram arbeidet med søknad for UNESCO-nominasjon av den norske bunadbruken (NBF)

Forsking og kunnskapsutvikling

MÅL: Arbeidet med innsamling, dokumentasjon og formidling skal vere forskingsbasert. Arbeidet skal gjerast av Valdresmusea sine tilsette åleine eller i samarbeid med andre kunnskapsinstitusjonar.

Forskinga ved Valdresmusea skal legge grunnlaget for innsamlings- og dokumentasjonsarbeidet, og produksjonen av utstillingar, publikasjonar og rekonstruksjon av historiske musikkinstrument. Målet med forkinga er å utvikle satsingsområda gjennom ny kunnskap. Gjennom forking legg ein vinn på å formidle nye perspektiv og komplekse samanhengar. Dette er avgjerande dersom museet skal leve opp til rolla som kritisk og relevant samfunnsaktør.

Valdresmusea har eit lite forskingsmiljø og dei tilsette har bakgrunn i fag som etnologi, folkeminne, historie, kunsthistorie og musikkvitenskap. Museet har to tilsette med konservatorautorisasjon. Det er eit mål at fleire tilsette får slik autorisasjon.

Forskinga ved Valdresmusea spring ut av innhaldet i arkiva og samlingane, kompetansen hjå dei tilsette og satsingsområda folkemusikk og folkedans, folkemusikkinstrument, og bunad og folkedrakt. Det er særleg ved Norsk institutt for bunad og folkedrakt ein har drive med forking. Arbeidet her held fram i 2020 med styrka overføring frå staten. Målet er å gjere meir nytte av materialet i arkiva og slik styrke instituttets posisjon som kunnskapsinstitusjon.

Fleire av utstillingane dei siste åra ber i seg ein forskingsdel, til dømes Fargerike fellesskap – kvitt raseri der ein undersøker hovudstraumar og understraumar for norsk nasjonalisme i etterkrigsåra. Det same gjeld fleire av publikasjonane, til dømes Langeleiken – heile Noregs instrument, som kjem ut i 2020 og som inneheld ein betydeleg forskingsdel. Tematikkar knytt til mangfald og samfunnsrolle står meir og meir i sentrum for forkinga ved museet. Også her har Valdresmusea eit sterkt engasjement. Forskinga ved Valdresmusea i 2020 omfattar:

- Ferdigstille manus til bok om langeleiken i Noreg (i samarbeid med forfattar Bjørn Aksdal)
- Ferdigstille artikkelen «Tre slag hallingdans» (i Musikk og tradisjon)
- Delta i forskingsprosjektet «Folkemuseene i mangfoldige samfunn» (leia av Anno Museum)
- Oppstart for arbeidet med ein forskings- og formidlingsplan

Formidling

MÅL: Valdresmusea sitt formidlingsarbeid skal fremje kritisk refleksjon og skapande innsikt.

Gjennom formidlingsarbeidet skal Valdresmusea nå eit breitt publikum med variert kunnskap og ulike opplevingar. Valdresmusea sitt formidlingsarbeid skjer på følgjande område:

- Utstilling
- Omvising
- Publisering
- Foredrag og debatt
- Den kulturelle skulesekken
- Kurs, seminar og opplæring
- Arrangement (konsert, teater og festival)
- Kommunikasjon, marknadsføring, tekst- og innhaldsproduksjon
- Butikk og sal

Valdresmusea sitt formidlingsarbeid får gode skotsmål hjå Norsk kulturråd. I arbeidet med utstillingar og seminar er museet omtala som modig i val av tematikk, og viser evne til å formidle kritiske perspektiv og komplekse samanhengar. Arbeidet skjer på lokalt og nasjonalt nivå.

I arbeidet med kurs, seminar og konsert har museet òg markert seg lokalt og nasjonalt. Aktiviteten er omfattande og rommar eit spekter av opplevingar og uttrykk. Det nasjonale avtrykket ser ein i slikt som Fagdagar i bunad og folkedrakt, handverkskurs, Valdres sommersymfoni og Jørn Hilme-stemnet. Sidan 2009 har museet skipa til 100 handverkskurs. Kursa er populære og har samla over 700 deltakarar.

Målet med museumsformidlinga har sidan sist på 1800-talet vore å «speile folkets liv», slik Moltke Moe uttala seg då han opna Norsk Folkemuseum på Bygdøy i 1902. Men ikkje alle kjenner seg heime på musea og mange historier har vore krevjande å formidle. Derfor er musea også utfordra på a) kven ein definerer som målgruppe for formidlinga og b) at målgruppene må femne fleire. I 2020 inviterer ein til seminar om homohistorie i Bygde-Noreg. Seminaret blir til i samarbeid med Skeivt arkiv.

Festivalane er viktige formidlarar ved museet og Jørn Hilme-stemnet og Valdres sommersymfoni er utan tvil dei viktigaste for museet. Arbeidet med merksemd og kommunikasjon har endra seg mykje dei siste åra. Museet og NBF lanserte nye nettsider i 2019. Desse er i stadig utvikling og får svært gode tilbake-meldingar. Prioriterte formidlingstiltak i 2020 er:

- Ferdigstille ny basisutstilling på Valdres Folkemuseum
- Produsere fotoutstilling for Bagn Bygdesamling
- Produsere førar for Bagn Bygdesmaling
- Arrangere kurs i eldre handverksteknikkar
- Arrangere fagdagar i bunad og folkedrakt (NBF)
- Arrangere seminar om homoliv i Bygde-Noreg i samarbeid med Skeivt arkiv
- Førebu seminar om Kulturlandskapsnettverket (2021)
- Førebu seminar om mellomalderkyrkjer for kyrkjeforskarar (2021)

Forvalting

MÅL: Valdresmusea skal sikre og digitalisere kulturarven og gjere denne tilgjengeleg for publikum.

Valdresmusea forvaltar den største konsentrerte samlinga kulturhistorisk materiale i Valdres. Arkiv og gjenstandar er spor etter menneskeleg aktivitet og dei er kjelder om menneske og samfunn i eldre tid. Valdresmusea forvaltar 666 privatarkiv, 28 487 kulturhistoriske gjenstandar, 107 antikvariske bygningar, 26 andre kulturminne, 81 744 nasjonale draktregistreringar, 100 000 historiske foto, 392 733 nyare dokumentasjonsfoto, 64 bunadar, åtte folkedrakter og 15 460 lydfiler. 14 600 av Valdresmusea sine historiske foto er skanna, medan 6 502 av dei er registrert og tilgjengeleg på Digitalt museum. 4 959 gjenstandar er registrert i Primus. Alle arkiv er registrert i Asta, men berre eit fåtal er katalogisert.²

Det er god framdrift i arbeidet med registrering og digitalisering av arkiva og samlingane, særleg fotoarkivet har vorte godt tilgjengeleg for publikum dei siste åra. Det er utfordringar med samlingsarbeidet på Bagn og Bautahaugen med tanke på plass, oppbevaring og registrering. Det er ei prioritert oppgåve å få på plass ein arkiv- og samlingsplan i 2020.

Vedlikehald og antikvarisk arbeid

Av dei 107 historiske bygningane ligg 71 på Fagernes, 15 på Bautahaugen og 21 på Bagn. Siste tilfanget er Peisestuen som vart bygd til Fagernes hotell i 1890-åra. Bygningen vart fløtt til Valdres Folkemuseum i 2017 og fekk nytt torvtak i 2018. Det er eit mål å ferdigstille bygningen i 2020.

Antikvarisk bygningsvern er ei forsømt oppgåve til trass for stor innsats med kurs og opplæring i eldre handverksteknikkar. Tilstanden på bygningane varierer. Fleire av husa på Bautahaugen er sett opp utan at gamle skader er reparert. På Bagn er dei fleste av bygningane i god stand. Ved Valdres Folkemuseum er det ingen handverkarar til å drive antikvarisk restaurering, men ein kjøper handverkstenester av lokale handverkarar. Her òg er det eit stort behov for vedlikehald og restaurering.

I samband med ei nasjonal kartlegging vart det i 2019 gjort ein gjennomgang av alle dei 107 bygningane ved Valdresmusea. Arbeidet vart utført av tidlegare bygningsvernrådsgjevar ved Randsfjordmuseet Dag Lindbråten og gir god innsikt om tilstand og behov for kvart enkelt anlegg. Arbeidet baserer seg mellom anna på ei tilstandsvurdering av bygningane på Bautahaugen utført i 2017.

Det har lenge vore arbeid for ei styrking av det statlege rammetilskottet og med mål om tilsetjing av ny handverkar. Ein har ikkje lukkast med dette, men set kvart år av ressursar til kjøp av tenester. Større investeringar blir dekkja av eigarselskapa. I styremøte i september 2018 foreslo styret å løfte bygningsvernet inn i prosessen med reforhandling av avtala med kommunane. Ein har ikkje lukkast med dette.

Valdresmusea manglar systematikk i kartlegging av tilstand og dokumentasjon av tiltak. Valdresmusea vil i 2020 ta i bruk nasjonale standardar i arbeidet med bygningsvern: a) FDV-modul for dokumentasjon i Primus og b) NS 3424:2012 (skjema tilstandsanalyse). Ein legg til grunn Norsk kulturråd sin standard for samlingsforvalting (Spectrum 4.0) i arbeidet med ny arkiv- og samlingsplan.

² Statistikk 2018

Valdresmusea vil i 2020 prioritere følgjande tiltak:

- Ferdigstille Peisestuen og påbegynte tiltak på Fristadtunet (VFM)
- Ferdigstille restaureringstiltak på Bagnsbergatn innfor rammene av eit tilskott på kr 450 000
- Halde fram restaureringstiltak på Bautahaugen jamfør prioritert liste
- Halde fram restaureringstiltak på Bagn Bygdesamling jamfør prioritert liste

- Registrere og ordne alle gjenstandane i minst eitt hus i friluftsmuseet (VFM)
- Systematisere samlingane etter fotografane Neste og Faksevåg
- Fløtte Rustebakke-samlinga frå Bagn Bygdesamling til Valdres Folkemuseum
- Gjennomføre dokumentasjon av instrumentbyggertradisjonane ved Valdres Folkemuseum
- Ferdigstille arkiv-cd i samarbeid med Nasjonalbiblioteket
- Ferdigstille arkiv- og samlingsplan

Sikring

Forvalting handlar òg sikring og å bekjempe skade av anlegg og kulturhistoriske verdiar. Ei arbeidsgruppe vart etablert i 2015 og gjennomfører risikokartlegging og tiltak. I 2020 vil ein:

- Ferdigstille port-prosjektet (grinder ved hovudinngang og NBF)
- Revidere sikringsplan og RoS-analyse
- Sikre stabilt klima i langeleikutstillinga og det nye utstillingsrommet (T: 18–23 C, RF 40–60 %, Lux < 300)
- Etablere alarm i det nye utstillingsrommet
- Halde fram rydde- og saneringsprosjektet (prioriterte hus er Søyvelheim og Totenbua)
- Vurdere etablering av isvannsbatteri tilknytta ventilasjonsanlegget

Fornyning

MÅL: Valdresmusea skal spele ei aktiv samfunnsrolle og bidra til realiseringa av viktige mål for musea og kultursektoren. Valdresmusea skal sikre kompetanse innfor satsingsområda og produsere tenester på lokalt og nasjonalt nivå. Valdresmusea skal vere pådrivar i arbeidet med den immaterielle kulturarven og bidra til gjennomføringa av utviklingstiltak for museumssektoren og kulturlivet.

Gjennom dei nasjonale museumsnettverka og i samarbeid med andre aktørar skal Valdresmusea bidra til utvikling av museumsfeltet. Saman med Norsk kulturråd og Opplandsarkivet bidreg Valdresmusea til utvikling av ein digital infrastruktur for folkemusikkarkiva i Noreg. Saman med Randsfjordmuseet bidreg Valdresmusea til å dreie museumsarbeidet mot mangfald og samfunnsrolle. Saman med eigarstyret for Bautahaugen Samlinger bidreg Valdresmusea til etableringa av eit publikumsamfi på museet i Hedalen.

Overordna utviklingsoppgåver i 2020 er:

- Utarbeide ny strategi for Valdresmusea
- Følgje opp samarbeidsavtalen med Randsfjordmuseet
- Følgje opp dialogen med Nasjonalmuseet om systemutvikling for folkemusikkarkiva
- Følgje opp dialogen med Universitetet i Sørøst-Norge om oppstart for «Drakt og samfunn»
- Oppstart nytt publikumsamfi på Bautahaugen Samlinger
- Ferdigstille vindskjermingsprosjekt på Valdres Folkemuseum

Tiltaksplan 2020

Drift og administrasjon

- Følgje opp ombyggingsprosjektet ved Valdres Folkemuseum
- Følgje opp vedlikehaldsplan for Velkomstbygget (takproblematikk)
- Etablere magasinrom for Norsk institutt for bunad og folkedrakt
- Skifte belysningssystem i festsalen og på galleriet (VFM)
- Utarbeide budsjett og tiltaksplan for Valdresmusea
- Utarbeide investeringsplan for Valdres Folkemuseum
- Utarbeide strategiplan for Valdresmusea
- Utarbeide årsrapport og budsjettsøknad til Kulturdepartementet
- Følgje opp driftsavtalen med Valdres-kommunane
- Følgje opp fireårig forsikringsavtale med forsikringsselskap
- Følgje opp lokale, regionale og statlege styresmakter
- Følgje opp prosjekt, samarbeidspartar og støttespelarar
- Følgje opp rekneskap-, løns- og personalarbeid
- Følgje opp daglege driftsoppgåver som reinhald og vaktmeisteroppgåver
- Gjennomføre personalmøter, personalsamtaler og ferdigstille stillingsinstruksar for alle tilsette
- Følgje opp datainvesteringar og vedlikehald av system- og programvare
- Legge til rette for å innføre elektronisk post- og journalsystem

Kulturhistorie

- Utarbeide prosjektsøknadar
- Utarbeide arkiv- og samlingsplan
- Følgje opp utviklingsoppgåver på arkivområdet (Opplandsarkivet og Nasjonalbiblioteket)
- Følgje opp dei nasjonale museumsnettverka
- Følgje opp dei regionale museumsnettverka (MiO og Museumsforum Innlandet)
- Følgje opp samarbeidsavtalen med Randsfjordsmuseet
- Følgje opp arbeidet i UNESCO sin evalueringskomité for immateriell kulturarv (NBF)
- Følgje opp høyringssvar og fagpolitisk arbeid

Forsking

- Ferdigstille bok om langeleiken i Noreg (Aksdal og Kværne)
- Ferdigstille fagfellelvurdert artikkel om hallingdansen (Ranheim)
- Oppstart fagfellelvurdert artikkel til prosjektet *Folkemuseene i mangfoldige samfunn* (Bråten)
- Oppstart Nasjonalisme 3.0, projektskisse saman med Ingar og Espen

Utstilling

- Produsere basisutstilling (VFM)
- Produsere fotoutstilling (BB)
- Produsere sommarutstilling (BB og BS)
- Produsere nettutstilling om reiselivet i Oppland (VM)

Arrangement og museumsaktivitetar

- Arrangere konsertar, foredrag, temakvelder og aktivitetar ved alle avdelingane
- Arrangere festivalar (Jørn Hilme-stemnet, Valdres sommersymfoni, Landbruksdagen)
- Arrangere 100-årsmarkering for Bagn Bygdesamling (BB)
- Vidareutvikle formidlingstiltak for barn og unge (Næmingen, Skummeltur)
- Vidareutvikle Den kulturelle skulesekken (Byggjeskikk, Mat i fortid og framtid)
- Vidareutvikle stølsformidlinga og folkemusikkprogrammet (VFM)
- Vidareutvikle omvisingstilbodet (VFM, BB, BS)

Kurs og opplæring

- Vidareutvikle og gjennomføre to opplæringskurs for sommartilsette (VM og BB)
- Gjennomføre dokumentasjonsseminar saman med Skeivt arkiv
- Førebu seminar om mellomalderkyrkjer for kyrkjeforskarar (Grubleseminar) i 2021
- Førebu seminar om lakk i 2021 (internseminar for instrumentmakarane i Valdres)
- Gjennomføre fagdagar i bunad og folkedrakt (NBF)

Informasjon og marknadsføring

- Produsere innhald til heimeside, Facebook, Instagram og Tripadvisor
- Produsere og distribuere flygeblad (om kurs, arrangement og sommarsesong)
- Vidareføre TicketCo som billettløsning
- Produsere pressemeldingar og annonser før alle opne arrangement
- Gjennomføre særskilte annonsetiltak (spesialomvisingar og utstillingsopning)
- Produsere skilt om fornminne i Gardbergfeltet – samarbeid med IFK
- Produsere skilt om fornminne på Valdres Folkemuseum – samarbeid med IFK
- Drive sals- og marknadsfremjande tiltak overfor kundar og turoperatørar

Publikasjon

- Produsere førar til samlingane (BB)
- Produsere arkiv-cd i samarbeid med Nasjonalbiblioteket (VFM)

Arkiv, samling og sikring

- Registrere 350 gjenstandar og publisere 350 registreringar på digitaltmuseum.no
- Registrere og ordne alle gjenstandane i minst eitt hus i friluftsmuseet (VFM)
- Fotografer og publisere alle musikkinstrument i samlinga (VFM)
- Klargjere gjenstandar for montering i basisutstilling (VFM)
- Overhalde inntaket av gjenstandar til maks 20 enkeltobjekt (gjenstandar)
- Prioritere fløtting og plassering av tekstilsamlinga i spesialmagasin (VFM)
- Reingjere skåp og orgel i låve samt sikre gjenstandane med lerretduk (BB)
- Merke reolsystem i alle magasin (VFM)
- Skanna 3000 foto
- Registrere og publisere 2000 foto på digitaltmuseum.no
- Systematisere samlingane etter fotografane Neste og Faksevåg
- Systematisere foto knytt til bygningsregistreringane ved Bagn og Fagernes
- Fløtte Rustebakke-samlinga frå Bagn Bygdesamling til Valdres Folkemuseum

- Følgje opp overføringa av Etnedalssamlinga, tilbakelevering av digitale filer
- Følgje opp Widerøe-samlinga, tilbakelevering av digitale filer

- Ta i bruk fotoregreringssystem lik som på Mjøsmuseet (Opplandsarkivet)
- Halde fram registreringa av Vestre Slidre-samlinga; digital samling og negativsamling

- Delta på vårsamling i Fotonettverket og Opplandsarkivet
- Delta på kurs i dokumentasjon av munnleg historie (Memoar)
- Ferdigstille bibliotek og fotorom
- Gjennomføre fotokveld med Vennelaget for Valdres Folkemuseum
- Gjennomføre kurs i fotoshop med fotograf Cathrine Dokken

- Ferdigstille registrering av arkivet etter Valdres Bygdeboknemnd (cirka 20 hyllemeter)
- Fortløpande mottak og forsvarleg lagring av arkiv for framtidig ordning og registrering

- Registrere 200 lyd- og filmobjekt i Fiol
- Digitalisere 10 spoleband og lenke 500 objekt til Fiol
- Digitalisere kassett- og bandsamling etter Harald Røine
- Dokumentasjon (video og lydopptak) av eldre kjelder/informantar i folkemusikkmiljøet
- Dokumentasjon (video og lydopptak) av eit utval av dagens yngre og eldre utøvarar
- Dokumentasjon av instrumentmakarar i samarbeid med ekstern filmfotograf
- Langsiktig plan for dokumentasjon av Lokalkappleiken og Jørn Hilme-stemnet
- Eksport og lagring av data i KulturNav frå Fiol i samarbeid med Opplandsarkivet og KulturIT
- Fortsette arbeidet med å rydde i lister og digitalisering i Fiol

- Revidere sikringsplan og RoS-analyse (VFM)
- Utarbeide beredskapsplan ved flaum (VFM)
- Gjennomføre obligatorisk brannvernkurs (VM)

- Ferdigstille port-prosjektet (VFM)
- Etablere stabilt klima i langeleikutstillinga (VFM)
- Halde fram rydde- og saneringsprosjektet i minimum eitt antikvarisk hus (VFM)
- Ferdigstille solskjerming på NBF og nytt bibliotekrom (VFM)
- Halde fram saneringstiltak i samarbeid med Pelias skadedyrkontroll (VFM)
- Vurdere å etablere isvannsbatteri med tilknytning til ventilasjonsanlegget (VFM)
- Vurdere å etablere avtrekksvifte på mottaksrommet (VFM)

Bygningsvern

- Synfaring og tilstandsvurdering for private huseigarar, jamfør avtale med IFK
- Ta i bruk FDV-modul i Primus og NS 3424:2012 (tilstandsanalyse for byggverk)
- Følgje opp Fagskolen Innlandet og studentar innfor bygningsvern (NTNU)
- Arrangere ti kurs i eldre handverksteknikkar
- Oppstart kassasjon av materiallager (VFM)

Restaureringstiltak

▪ Valdres Folkemuseum	Ferdigstille nedre låve på Frigstadplassen
▪ Valdres Folkemuseum	Oppstart full restaurering av øvre låve på Frigstadplassen
▪ Valdres Folkemuseum	Skifte svill i stabburet frå Frigstadplassen
▪ Valdres Folkemuseum	Restaurere taket på selet frå Måno
▪ Valdres Folkemuseum	Innreie og ferdigstille Peisestova
▪ Valdres Folkemuseum	Hente og lagre dokkestova frå Fosheim/Vaset
▪ Bautahaugen Samlinger	Ferdigstille dobbeltløe (skifte stokkar, legge bordtak)
▪ Bautahaugen Samlinger	Skifte taket på stabburet frå Bergsrud
▪ Bautahaugen Samlinger	Ferdigstille låven i Brakadokka (jekke opp fjøsdelen)
▪ Bagn Bygdesamling	Fortløpande vedlikehald jamfør prioritert liste
▪ Bagnsbergatn	Ferdigstille restaureringstiltak jamfør prioritert liste
▪ Gardbergfeltet	Fornminneskilt i Gardbergfeltet og på museet på Fagernes
▪ Gardbergfeltet	Synfaring og vedlikehald av vernebygget i Gardbergfeltet

Vegetasjonspleie

- Ferdigstille urtehagen på Kvie i samarbeid med Nord-Aurdal hagelag (VFM)
- Hogge rundt kvernhusa og sel frå Smørlien (VFM)
- Halde fram ljåslått og gjerding (VFM)
- Førebu seminar for kulturlandskapsnettverket 20.–22. april 2021

Norsk Institutt for Bunad og Folkedrakt, sjå eige plan

